Valtion aluehallinnon uudistus

Sisäministeriö

lainsäädäntöneuvos Annika Parsons

Ministry of the Interior
Finland

Varautumisen alueellinen yhteistyö; TaVL 11/2025

TaVL 11/2025 vp;

- Kokonaisuus kuvattu nykylainsäädäntöä selkeämmin ja muutos loisi edellytyksiä yhdenmukaisempaan toimintaan kaikilla alueilla.
- Muutokset tärkeää toteuttaa tiiviissä yhteistyössä alueellisen varautumisen toimijoiden kanssa ja yhteiskunnan turvallisuusstrategian mukaisesti elinkeinoelämällä on keskeinen rooli yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisessa myös alueellisella tasolla.
- Tehtävien sisältö jää hallituksen esityksen perusteella varsin avoimeksi.

SM näkemyksen mukaan ei tarvetta muuttaa esitystä näiltä osin:

- Tehtävistä ehdotettu sääntely LVV lain13 §:n 2 momentissa on varsin yksityiskohtaista ja tehtävän sisältöä on täsmennetty pykälän säädöskohtaisissa perusteluissa.
- LVV asettaisi myös alueelliset valmiustoimikunnat, jotka toimivat viraston apuna.
- VN asetuksella tarkoitus säätää tarkemmin valmiustoimikuntien asettamisesta, kokoonpanosta ja tehtävistä.
- Valmiustoimikunta valitsee tarvitsemansa jäsenet alueeltaan alueellisten erityispiirteidensä ja tarpeidensa mukaisesti. Näin voidaan vastata alueiden tarpeisiin esim. maakunnallisten yhteistyörakenteiden ja toimijoiden, tilannekuvan tuottamisen, ylläpidon ja toimittamisen sekä elinkeinoelämän näkemysten huomioimisen osalta.

Varautumisen alueellinen yhteistyö; StVL 4/2025 vp

StVL 4/2025 vp

- Asiantuntijakuulemisissa tuotiin esiin, että alueellisen varautumisen mallin toimivuuden osalta haasteellisinta voi olla erityisesti laaja-alaisiin uhkiin, kuten säteilyvaaratilanteisiin, varautuminen. Nämä edellyttävät poikkihallinnollista koordinaatiota sekä eri toimijoiden kattavaa tavoittamista ja ohjaamista. StV pitää tärkeänä varmistaa, että Lupa- ja valvontavirastolla on riittävä operatiivinen kyky, kuten ympärivuorokautinen päivystys, toimia vakavissa vaaratilanteissa.

SM näkemyksen mukaan ei tarvetta muuttaa esitystä näiltä osin:

- LVV lain 13 §:ssä säädettävässä tehtävässä ei ole kyse vasteesta yksittäiseen onnettomuus- tai häiriötilanteeseen, operatiivisesta johtamisesta tai valvonnasta, vaan yhteistyöstä, jonka tarkoituksena olisi optimoida eri toimijoiden vastuulla olevaa etukäteistä toimintaa yhteisen päämäärän saavuttamiseksi.
- Säteilyvaaratilanteessa kyse on viime kädessä toimeenpanoa koskevasta kysymyksestä, joka merkittäviltä osin kuuluu pelastustoimen viranomaisille ja STM:n toimialalle. Tällöin on otettava huomioon päivystystoiminnan koko ketjun toiminta laaja-alaisessa uhkatilanteessa, mitä ei voida ratkaista yksistään LVV:tä koskevassa sääntelyssä.

Varautumisen alueellinen yhteistyö: Asiantuntijalausunnot

Oikeusministeriö;

- Tietoja luovuttavien tahojen voi käytännössä olla vaikea arvioida, mitkä niiden hallussa olevat tiedot olisivat välttämättömiä LVV:n tai alueellisten valmiustoimikuntien varautumisen alueellisten yhteistyötehtävien hoitamisen kannalta.
- Mahdollista selkeyttää sitomalla tiedonvaihtosäännös LVV:n tai valmiustoimikuntien pyyntöön saada lakisääteisten tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot. Ottaisi paremmin huomioon PeV lausunto-käytännössä painotetun tiedonsaannin ja salassapitointressin yhteensovittamisen (PeVL 17/2016 vp, s. 6).

SM näkemyksen mukaan ei perustetta muuttaa esitystä näiltä osin:

- OM ehdotus voi johtaa siihen, että kaikkea tarvittavaa tietoa ei osata pyytää eikä siten saada työn tueksi.
- Ehdotettu LVV lain 13 pykälän 4 mom. mahdollistaa, että
  - valmiustoimikunta voi pyytää tietoja varautumisen alueelliseen yhteistyöhön osallistuvilta tahoilta;
  - viranomainen ja julkista hallintotehtävää hoitava yksityinen voisivat oman arvionsa mukaan luovuttaa varautumisen alueelliseen yhteistyöhön osallistuessaan LVV:lle ja valmiustoimikunnille salassa pidettävää tietoa, jos se on tehtävien hoitamiseksi välttämätöntä.
- Perustuslakivaliokunta ei ole kiinnittänyt ehdotettuun säännökseen huomiota omassa lausunnossaan (PeVL 17/2025 vp).

Varautumisen alueellinen yhteistyö; Asiantuntijalausunnot

- Ratkaisu ei vastaa alueiden tarpeisiin esimerkiksi maakunnallisen yhteistyörakenteiden ylläpidon ja läsnäolon, tilannekuvan tuottamisen, ylläpidon ja toimittamisen eikä elinkeinoelämän näkemysten huomioimisen osalta.
- Nykyisen kaltaisen toimintamallin jatkaminen aiheuttaa päällekkäistä toimintaa Lupa- ja valvontaviraston ja muiden toimijoiden, kuten maakunnallisten valmiusfoorumeiden välillä.
- Varautumisen suunnittelun ja yhteensovittamisen alueellisuudesta ja poikkihallinnollisuudesta tulee huolehtia säädöstasolla.
- Esitetty ratkaisu jättää päällekkäisyyttä LVV:n ja maakunnallisten valmiusfoorumien tai vastaavien toimintaan.

SM näkemyksen mukaan ei perustetta muuttaa esitystä näiltä osin:

- Ehdotettu sääntely mahdollistaa nykyrakenteiden, myös maakunnallisten yhteistyörakenteiden, säilyttämisen alueellisen varautumisen ja valmiussuunnittelun osalta.
- SM ja VM ovat 26.6.2024 asettaneet *Alueellisen varautumisen yhteistyön ja tilannekuvatoiminnan kehittämis-hankkeen* toimikaudelle 15.8.2024-30.8.2025 (asettamispäätös 26.6.2024, VN/18970/2024-SM-1). Hankkeessa tulee selvittää ja kuvata kuntien, kaupunkien, HVA ja valtion alueellisten toimijoiden sekä kirkon ja huoltovarmuuskriittisten kolmannen sektorin sekä yritysten varautumisen nykytilanne ja vastuut. Hankkeen tulee selvittää alueellisten yhteistyörakenteiden järjestämisen eri vaihtoehdot ja tehdä ehdotuksensa tarkoituksenmukaisimmasta toimintamallista ja sen ohjauksesta. Loppuraportti jätetään 30.8.2025 mennessä.

Laki LVV 13 § Varautumisen alueellinen yhteistyö - tarkennusehdotukset

Viraston tehtävänä on varautumisen alueellisen yhteistyön järjestäminen varautumisen yhteistyöalueilla. Varautumisen yhteistyöalueella tarkoitetaan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 35 §:ssä tarkoitettujen yhteistyöalueiden kanssa maantieteellisesti yhteneväisiä alueita.

Virasto vastaa varautumisen alueellisesta yhteistyöstä:

1) järjestämällä varautumista tukevaa alueellista ennakointityötä;
2) kehittämällä alueellisia riskiarvioita**,** **osallistumalla niiden laatimiseen** ja yhteensovittamalla ne **sekä seuraamalla alueellisissa riskiarvioissa arvioitujen uhkamallien kehitystä**;
3) edistämällä alueen toimijoiden valmiussuunnittelua;
4) järjestämällä alueellista varautumista tukevia valmiusharjoituksia;
5) järjestämällä alueellisia maanpuolustuskursseja;
6) seuraamalla alueellista ~~**varautumisvalmiutta**~~ **varautumisen ja valmiuden tilaa**;
7) järjestämällä muuta alueellista yhteistoimintaa.

Viraston apuna toimii alueellisia valmiustoimikuntia, jotka virasto asettaa. Ne toimivat varautumisen alueellisen yhteistyön suunnittelussa, kehittämisessä ja seurannassa. Niiden asettamisesta, kokoonpanosta ja tehtävistä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Viranomainen ja julkista hallintotehtävää hoitava yksityinen saavat luovuttaa varautumisen alueelliseen yhteistyöhön osallistuessaan viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:n 1 momentin 5 ja 7–10 kohdassa säädetyn estämättä virastolle ja alueellisille valmiustoimikunnille niiden tässä laissa säädettyjen varautumisen alueellisten yhteistyötehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot.

Rahapelitoiminta ja Poliisihallituksen lausunto

SM 10.4.2025 täydentävä lausunto;

- Uutta rahapelijärjestelmää koskevan esityksen (HE 16/2025 vp) mukaan uuden rahapelilain mukaiset lupa- ja valvontatehtävät siirtyisivät LVV:lle 1.1.2027 lukien.
- Uuden rahapelijärjestelmän mukaisen lupa- ja valvontatoiminnan toimeenpanohankkeessa (VM168:00/2024) on alustavasti arvioitu vaihtoehtoja toiminnon sijoittumiseksi LVV:ssa. Organisointiratkaisun tulisi tukea tehokasta valvontaa ja olla selkeä toimialaohjauksen näkökulmasta. Erillinen toimintayksikkö olisi erityisesti toimialaohjauksen näkökulmasta selkeä ratkaisu toiseen osastoon tai yksikköön sijoittumisen sijaan.

➢ Rahapelilain mukainen lupa- ja valvontatehtävä voitaisiin lisätä LVV-lain 3 §:ään siten, että ko. säännös tulisi erillisen voimaantulosäännöksen mukaisesti voimaan 1.1.2027.

Poliisihallitus (POHA):

- Tulisiko ampumayhdistyslupien myöntäminen olla poliisin tehtävä nykyisen aluehallintovirastojen ja tulevaisuudessa perustettavan Lupa- ja valvontaviraston tehtävän sijaan.

Sisäministeriö pitää POHA:n lausunnon perusteluita sinänsä asianmukaisina ja lupatehtävän siirtämistä poliisiorganisaatioon voisi olla tarkoituksenmukaista selvittää. SM:ssä on käynnissä lainsäädäntöhankkeet ampuma-aselain muuttamiseksi ja ampumaratoja koskevan lainsäädännön uudistamiseksi. Näissä hankkeissa lupaviranomaistehtäviä saatetaan ehdottaa siirrettävän poliisiorganisaation sisällä ja että siirto vaikuttaisi siihen, että mahdollisia yhdistyslain 4 §:n mukaisia lupatehtäviä olisi tarkoituksenmukaista poliisissa hoitaa.

Ministry of the Interior
Finland

Kirkkokatu 12, Helsinki
PO Box 26, FI-00023 Government
Finland
+358 295 480 171 (switchboard)
www.intermin.fi